

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО:

**Г-Н ДАНИЕЛ МИТОВ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ
РАБОТИ**

**Г-Н СИЛВИ КИРИЛОВ
МИНИСТЪР НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

**Г-Н ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
МИНИСТЪР НА
ПРАВОСЪДИЕТО**

**Г-Н БОРИСЛАВ БОЖИНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА
ЛИЧНИТЕ ДАННИ**

Позиция на омбудсмана на Република България относно незаконно заснемане на клиенти по време на козметични процедури в салони в град Бургас

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИТОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЕОРГИЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН БОЖИНОВ,**

Като омбудсман и независим орган за защита правата и свободите на гражданите изразявам своята дълбока загриженост във връзка със случаите на незаконно заснемане на жени по време на козметична процедура в салони в град Бургас. Само за няколко дни в публичното пространство станаха известни два случая на записи със скрита камера, поставена в помещения, в които се извършват козметични процедури на интимни части от човешкото тяло. Съобщава се, че кадрите са разпространени в десетки сайтове – с платен достъп или регистрация. Изтеклата информация е, че става дума за канал в „Телеграм“,

в който се споделят стотици порно снимки и видеа, предимно на жени. Изключително тревожни са данните, че клиповете на жени, които са били клиентки на козметичното студио, са в интернет пространството от 2020 г. и тази престъпна практика не е била пресечена от компетентните органи.

Ще припомня, че във връзка с дейността на канала „Телеграм“ институцията на омбудсмана не за първи път се обръща за съдействие към специализираните органи и изпраща сигнали до дирекция „Киберпрестъпност“ към ГДБОП - МВР.

Във връзка с изтеклите записи в Бургас, подчертавам че **този акт представлява фрапантно нарушение на правото на неприкосновеност на личния живот, човешкото достойнство и сигурността**. За съжаление не можем да разглеждаме тези случаи само като изолирани инциденти, а като част от разрастваща се система на онлайн насилие. Важното в случая е доколко разполагаме с институционални и законови ресурси, за да защитим правата и свободите на гражданите.

Безспорно е, че тези актове на незаконно заснемане в Бургас, съдържат белези на престъпление по Наказателния кодекс, като Прокуратурата на РБ е предприела действия за извършване на проверки. Случаите попадат и в обхвата на правомощията на Комисията за защита на личните данни, която трябва да установи дали са спазени изискванията за обозначаване на видеонаблюдение и обработка на лични данни, в това число биометрични данни и други категории чувствителни данни.

Подчертавам, че поставянето на камери в места, където хората са без облекло, е незаконно и няма подходящо законово основание на тяхното поставяне. Това е в разрез с обществената етика и морал, като накърнява безвъзвратно достойнството на лицата подложени на видеонаблюдение. Дори и част от заснетите потърпевши да са знаели за камерите и да са подписали декларация за информирано съгласие, такава декларация не може да е съдържала необходимите реквизити по GDPR, които да оправдават употребата на тези видеозаписи, които не оправдават извършването на престъпление с тези лични данни. Включването на лица под 18 г. допълнително изостря обществената значимост на случая. Нарушенията спрямо деца изискват засилена институционална чувствителност, бързи действия и прилагане на всички налични механизми за защита и подкрепа на пострадалите.

Трябва да се подчертае, че са нарушени разпоредбите както на Конституцията на Република България и Хартата на основните права на Европейския съюз (чл. 1 и чл. 8), така и на Общия регламент относно защитата на данните (ЕС) 2016/679, а именно:

Липса на правно основание: *Администраторът не може да докаже „легитимен интерес“, който да надделява над правото на неприкосновеността на личния живот и личните данни на клиента в места, където очаква пълна дискретност.*

Принцип на пропорционалност: Видеонаблюдението в кабинети за процедури се счита за прекомерно спрямо посочените охранителни цели за търговския обект.

Липса на прозрачност: *Нарушено е задължението за предоставяне на информация за целите, начина и сроковете за обработване и съхранение на данните чрез ясни указателни табели.*

За съжаление, съгласно Закона за защита на личните данни, *поставянето на камери в тоалетни, съблекални и кабинети за прегледи/процедури не е забранено, въпреки че нарушава достойнството и правата на човека.*

По повод на открити камери в училищни тоалетни, институцията на омбудсмана излезе с ясно становище, че това е нарушение на правата на човека и грубо посегателство срещу децата.

Ще посоча, че Наредба № 15 за хигиенните изисквания за бръснарските, фризьорските и козметичните салони е издадена от Министерството на народното здравеопазване в далечната 1987 г. Към днешна дата разпоредбите в цитираната наредба относно условията за устройство на салоните **са остарели и по-никакъв начин не отговарят на съвременните стандарти за опазване на личното достойнство и неприкосновеността на личния живот на клиентите с оглед осигуряване на дискретност и безопасност при извършване на козметични услуги.**

Публикуваният за обществено обсъждане Проект на Наредба за здравните изисквания към бръснарските, фризьорските и козметичните салони и ателиетата за татуировки и поставяне на обици и други подобни изделия на различни части на тялото също не отговаря на тези стандарти.

Видеонаблюдение е възможно само ако се спазват изискванията на Общия регламент за защита на личните данни и Закона за защита на личните данни, като отговорността е изцяло на собственика, като администратор на лични данни. КЗЛД е органът, посочен за контролиращ спазването на ОРЗД и ЗЗЛД. Той следва включително да контролира и санкционира наличието на камери в помещенията на козметичните салони, в които се извършват процедури на интимни части от човешкото тяло, като това се прави само по жалба на засегнатите субекти на лични данни, но **липсва системен превантивен подход на национално ниво.**

Намирам, че тези случаи са част от разрастващото се онлайн насилие, което става все по видимо в днешната ни реалност. Съгласно разпоредбите на Директива 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. *„Предоставянето на публичен достъп чрез информационни и компютърни изображения, видеоматериали или подобни материали, изобразяващи явни сексуални действия или интимните части на дадено лице без съгласието на засегнатото лице, може да бъде много вредно за жертвите, по-специално поради способността за лесно, бързо и широко разпространение и извършване и с оглед на интимния им характер. Съответното престъпление, предвидено в настоящата директива, следва да обхваща всички видове такива материали, като например изображения, снимки и видеоматериали, включително сексуални изображения и аудио- и видеоклипове“*, като задължение на държавите членки е да въведат Директивата в националното си законодателство, като дефинират ясно всички форми на онлайн насилие, като сред тях са видеоматериали или други материали, изобразяващи интимните части на дадено лице.

Наказанията за престъпления по смисъла на директивата следва да бъдат с ефективно, възпиращо и пропорционално действие.

Задължението на държавата е да предприеме бързи, навременни действия за превенция, наказателно преследване и подкрепа на пострадалите от онлайн насилие.

С оглед на горното се обръщам към Вас с искане:

- Да бъде формулирана цялостна политика за превенция и ограничаване на незаконното събиране, обработване и разпространение на лични данни чрез видео заснемане и видеонаблюдение, както и незаконосъобразното разпространение на същите в дигитална среда и търговия с лични данни;
- Считаю, че е необходимо КЗЛД, в качеството му на компетентен орган, на основание чл. 79, ал. 1, т.2 от ЗЗЛД да разработи специална информационна кампания с оглед насърчаването на обществената информираност и разбиране на рисковете, правилата, гаранциите и правата, свързани с обработването на лични данни, които се събират чрез видео заснемане и видеонаблюдение в обекти, в които субектите на данни са в уязвимо положение (в т.ч. здравни заведения, детски градини, резидентни услуги за деца и възрастни, образователни институции, козметични центрове и др. ;

- да се положат всички усилия за своевременното и ефективно транспониране на Директива 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година, в определения двугодишен срок.

Институцията на омбудсмана е част от системата на правозащитни органи, които имат задължението да наблюдават ситуацията и предизвикателствата, пред които са изправени гражданите в онлайн пространството и най-вече уязвимите групи, в това число и децата. Като омбудсман ще продължа непоколебимо да предприемам действия за насърчаване на националните усилия за подобряване на онлайн безопасността, за превенция и реакция на сексуалната експлоатация чрез онлайн платформи. Важен инструмент за реакция е подобряване на координацията между различните участници в сектора, самооценка на прилагането на националните политики и законодателни промени, които реално да защитават живота, сигурността, достойнството и правата на гражданите.

С уважение,

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ